УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
WWW.UNILIB.RS

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА
КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:
ЗА СРБИЈУ . . . . . 6 дин. МЕСЕЧНО
ОД ЈЕДНОГА БРОЈА . . . . . 0·40 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА 15 дин. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:
Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ћирић.

Број 40 СУБОТА 19 ЈАНУАРА 1891 Година I

39 САСТАНАК

18 јануара 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК
Димитрије Катић

СЕКРЕТАР
Доброслав Ружић

(НАСТАВАК)

Народној Скупштини

Преко ми је потреба и не могу долазити у Скупштину. Молим за пет дана одсуства.

15 јануара 1891 год.
Кушиљево.

Мата Максимовић,
НАР. ПОСЛАНИК
ИЗ КУШИЉЕВА.

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражена одсуства? (Одобрава).

Изволте чути један указ краљевских намесника.

Секретар Д. Ружић чита:

У ИМЕ

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

АЛЕКСАНДРА I

по милости божјој и вољи народној

Краља Србије

МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Нашег министра финанције, а по саслушању Нашег министарског савета, решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш министар финанције да поднесе Народној Скупштини, сазваној у први сазив прве периоде, на решење:

„Да се г. Аћиму Чумићу чиновнику на расположењу владе, урачуна у указну службу и време од децембра 1881 г. до 1 јула 1884, које је одслужио као државни комесар у Паризу".

„Признају се г. Чумићу и оне године које је провео у дејствителној указној државној служби до 30 марта 1878".

Наш министар финанције нека ово решење изврши.

19 децембра 1890 год.
у Београду

Јов. Ристић с. р.
К. С. Протић с. р.
Ј. Бели-Марковић с. р.

Министар финансије
Др. М. В. Вујић

Тај предлог гласи:

Министарство Финансије
АБр. 4.353
19 децембра 1890 год.
Београд.

Народној Скупштини

Ступивши у финанцијске односе поглавито са француским новчаним групама, чије је средиште било у Паризу, појавила се и потреба да наша држава има тамо свог сталног комесара, коме је била дужност да заступа и штити државне интересе код дотичних новчаних завода.

За то је под 9 децембра 1881 године био постављен за државног комесара у Паризу г. Аћим Чумић, који је заиста ревносно и са пуно пажње заступао државне интересе све до 1 јануара ове године, када је, усљед новољнијег уређења наших државних дугова, престала потреба да држава и даље има у Паризу свога сталног комесара.

Али г. Чумић није био одмах указом постављен на тако високо и важно звање, него је од 9 децембра 1881 до 1 јула 1884 год. вршио своју дужност бивши постављен само претписом министарским, а тада је тек утврђен указом за државног комесара у Паризу. Међутим, баш у време када је г. Чумић као неуказни чиновник отправљао своју дужност, расправљана су многа тешка и од великог значаја по државне интересе финанцијска питања, од којих ћу напоменути само финанцијски заплет усљед пада Генералне Уније, када су озбиљно били угрожени наши државни интереси, и када их је г. Чумић заиста ревносно и савесно бранио.

У молби својој од 9 ов. мес. АБр. 4419 г. Чумић изложио је, да су у два маха до сада довсдене биле у сумњу и оне године његове државне службе, које је одслужио до 30 марта 1878 године, као дана, када је над њиме изречена била пресуда војног суда тополске посаде.

И заиста, кад је г. Чумић после краљевског помиловања, којим су му дарована и сва изгубљена права, поново ступио

у државну службу, Управа Фондова тражила је, да се наплати од њега ванредни улог без обзира на године службе до тополске пресуде.

Правнички одбор решио је тада: да су те године г. Чумићеве службе вредеће и да Управа Фондова нема законог ослонца за своје тражење.

А кад је г. Чумић указом од 1 јануара 1890 год. стављен био на расположење владе, на приликом срачунавања плате које му припада као чиновнику на расположењу, опет је била од стране подручнога ми министарства покренуто питање: могу ли се г. Чумићу урачунати и оне године, које је провео у дејствителној државној служби до тополске пресуде.

Усљед тога ја сам поново упутио тај предмет правничком одбору на решење, који је донео одлуку: да пошто су г. Аћиму Чумићу, актом помиловања од 20 октобра 1880 г. повраћена сва права, он има право на плату из државне касе и према проведеним годинама у државној служби до тополске пресуде".

Ценећи, дакле, рад г. Аћима Чумића као државног комесара у Паризу, а и по молби његовој од 9 ов. м. АБр. 4419 налазим се побуђен предложити Народној Скупштини и част ми је умолити је да изволи решити:

„Да се г. Аћиму Чумићу, урачуна у указну службу и време од 9 децембра 1881 до 1 јула 1884 године, које је одслужио као државни комесар у Паризу".

„Признају се г. Чумићу и оне године, које је провео у дејствителној указној државној служби до 30 марта 1878 г."

Министар финанције
Др. М. В. Вујић

Потпредседник — Предлог овај упућује се секцијама и после нека га даље упуте где треба.

Сад прелазимо на дневни ред. На дневном је реду друго читање закона о измени у закону о истражним судијама.

Известилац Сима Костић чита допуну у чл. 32 поменутога закона (ст. 300).

Потпредседник — Пошто нико не тражи реч, то стављам ову измену у овом закону на гласање. Ко је за нека седи, а ко је против нека устане? (Већина седи).

Сад настаје поименично гласање о овом закону.

Секретар прозива:

Алекса Ратарац, за; Андра Љубичић, за; Анта Рајичић, за; Арса Дреновац, за; Арсеније Прокопијевић, за; Арсеније Ирић, за; Атанасије Вучковић, за; Атанасије Васиљевић, за; Аврам Бељић, за; Благоје Божић, за; Богосав Поповић, за; Божа Кунатровић, за; Васа Маљојловић, за; Велизар Кундовић, за; Витомир Младеновић за; Вића Радовановић, за; Војин Ћирковић, за; Вуча Николић, за; Гига Гершић, за; Данило Јовановић, за; Димитрије Димовић, за; Димитрије Илићановић, за; Димитрије Ћирковић, за; Доброслав Ружић, за; Ђока Анђелковић, за; Ђорђе Брачинац за; Ђурђе Ђоровић за; Живан Радосављевић, за; Живко Малопарац, за; Живојин Величковић, против; Живан Живановић, против; Илија Душманић, за; Илија Мојић, за; Јован Авакумовић, против; Јован Пољавић, за; Јован Јовановић, за; Јован Милић, за; Јован Николић, за; Јованча Стојановић, за; Јоксим Павловић, за; Јоца Ж. Јовановић, за; Коста Влајић, за; Коста Динић, за; Коста Јовановић за; Коста Јуришић, за; Лазар Илић, за Лазар Лазаревић, за; Лазар Милосављевић, за; Љуба Јоксимовић, за; Љуба Новаковић, за; Љубинко Милинковић, за; Максим Сретеновић, за; Марко Петровић, за; Мата Радојковић, за; Мика Спасојевић, за; Милан Глигоријевић, за; Милан Ђурић, за; Милија Миловановић, за; Милош Обркнежевић, за; Милош Богдановић, за; Милош Марковић, за; Милун Миљковић, за; Милутин Гарашанин, за; Михаило Веселиновић, за; Михаило Ђорђевић, за; Михаило Поповић, за; Михаило Ристић, за; Младен Аксентијевић, за; Младен Живковић, за; Младен Марковић, за; Милан Поповић, за; Никола Живадиновић, за; Никола Протић, за; Никола Ристић, за; Новак Милошевић, за; Павле Станковић, за; Пера Максимовић, за; Раде Протић, за; Радоје Костић, за; Ранко Петровић, за; Ранко Тајсић, за; Риста Поповић, за; Савко Ђусић, за; Станко Петровић, за; Станоје Нешић, за; Станојло Вукчевић, за; Станча Виденовић, за; Стеван Миљковић, за; Стеван Ристић, за; Стојан Станковић, за; Стева Максимовић, за; Танасије Николајевић, за; Сава Величковић, против; Таса Вукосављевић, за; Тодор Туцаковић, против; Тодор Радовановић за; Тома Бојичић, за; Тома Јовановић, против; Триша Милојевић, за; Урош Вукићевић, за; Филип Милојевић, за; Димитрије Катић, за.

Потпредседник — Изволте чути резултат гласања. Гласало је свега 102 посланика, за закон 96, а против 6.

Према томе објављујем, да је Скупштина усвојила предлог измена у закону о истражним судијама.

Сад је на реду прво читање измена и допуна у закону о судијама; јуче је погрешно стављено, да је друго читање, јер су на првом читању враћена два члана у одбор да се прераде. С тога су сад на дневном реду та два члана, како их је одбор прерадио.

Известилац С. Костић прочита члан први (ст. 166).

Овај члан враћен је одбору по предлогу поштованог посланика Живана Живановића, који је предложио, да се овоме члану првом дода још и ово: „да је судија дужан да полаже државни испит по одредбама закона о судијским испитима."

Одбор је размислио о овом додатку и нашао је да, — и ако је он и савремен и користан и да одговара услову који је постављен и у самом Уставу, да се ипак не може сада усвојити с ових разлога:

Кад се стави овај додатак одма, Скупштина би требала да има на претресу и закон, којим се регулише то полагање испита и материјално стање судија, који буду постављени по положеном испиту дакле, да би требало да Скупштина, још сад има на претресу тај закон, који ће да регулише то полагање испита. Но како је немогућно доћи још ове скупштинске сесије до тог закона, а међутим министар правде обећао је одбору да ће идуће Скупштине поднети тај закон о полагању испита, онда нек остане по пројекту. Сем овога кад би се сад ставио овај услов у закону, па чекали до године док се поднесе и прими закон о полагању испита, мислим да би довели министра у незгодан положај, да у случају, кад би се у ком првостепеном суду било смрћу било ма како упразнило место судија, у таквом случају дошао би министар у немогућност да попуни та места судијска, пошто су му самим законом везане руке, јер нити има закона о полагању испита, нити има оних који су га положили. Дошао би дакле у незгодан положај. И при свој доброј вољи од стране одбора да се овај додатак прими, одбор мисли да га је немогућно *сада* примити, док се не донесе закон о полагању испита; а кад то буде онда ће се у исто време поднети и допуна за овај члан први у смислу предлога, који је поднео г. Ж. Живановић.

Ови су разлози руководили одбор да није могао овај додатак сад одма да усвоји. На то је пристао и г. министар.

Мијајло Поповић — О томе, да ли су ти испити користни или не, не може бити речи, јер не само од поштованог г. предлагача, него и од стране самог одбора то се не пориче. Но одбор, како сам ја разумео, вели: да се не може усвојити предлог поштованог посланика Живановића, само с тога, што би онда г министра, без донесеног закона о полагању испита, довели у незгодан положај да не би могао попунити како упражњено место судијско; најзад вели: да је г. министар обећао, да ће идуће године поднети предлог закона о полагању испита, и тада ће се поднети и допуна за овај први члан.

Мени се чини да баш и кад би смо усвојили овај додатак господ. Живановића да уђе у овај члан први, да ипак можемо да дамо могућност г. министру, да може попунити упражњено судијско место, а то овако, ако уз усвајање првог члана са овим додатком, у прелазном наређењу кажемо: да се министру даје право, да може постављати судије и без полагања испита, док закон о полагању испита не ступи у

живот. Мислим да је ово потребно учинити с тога, што би се министар натерао, просто принудио, да тај закон о полагању испита што скорије Скупштини поднесе, а овако се оставља доброј вољи министровој.

Дакле ако налазите, да је овај предлог г. Живановића користан, ваља овако учинити као што сам предложио.

Витомир Младеновић — Ја сам то исто хтео да напоменем, што је г. М. Поповић казао. И сам налазим, да су разлози одбора, да ову допуну не унесе у овај члан први, са свим неосновани; што одбор вели, да би тиме отежали постављање судија, то не стоји. У том члану треба да уђе то, да су судије дужни да полажу испите, а у прелазном наређењу може се казати када ће то полагање испита одпочети т. ј. онда, кад се донесе закон о полагању тих испита. А дотле су одрешене руке г. министру да поставља судије и без испита.

Ја не мислим да ове испите полажу само они, који ће постати судије, него да се то полагање испита односи и на већ постојеће судије, који су напунили 5—10 год. судијске службе, као што је то било прописано и за професоре, кад је уведен закон о полагању професорских испита, те да на тај начин судије покажу да ли су они од кад су из школе изишли и даље читали и расправљали питања, која долазе у делокруг њиховог рада, па тек кад и ове судије положе испит, да онда могу бити унапређени као што бива и код професора.

Према томе ништа не смета да се ова редакција о полагању испита унесе у члан први, а да се у прелазним наређењима каже, да ће се полагање испита увести онда, кад ступи закон о полагању испита у живот.

Максим Сретеновић — Одбор износи као главни узрок те није унео у пројекат да судије полажу испит то, што нема закона о полагању испита.

Ја мислим да се за време може послужити са оним правилима која су прописана за полагање адвокатског испита, док се не донесе закон о полагању судијског испита, јер ако то не би сад у овај закон унели, онда би идуће Скупштине по доношењу таког закона о испитима судпаја, морали донети измену овога члана. Зато треба предлог поштованог посланика Живановића примити с тим додатком, да се полажу испити по оним правилима, како полажу адвокати, док се не донесе закон о полагању испита судијских, јер би био жалостан судија онај који незна толико колико адвокат.

То је моје мишљење и предлог, ако има довољно посланика да ме потпомогну. (Не помажу га).

Известилац Сима Костић — На говор поштованог посланика М. Поповића имам да кажем ово: да он доказујући неоснованост тога, што је одбор решио да се сада ова допуна не ставља у овај члан први, налази да би уношењем ове допуне сад учинили као неки притисак на г. министра, да га обвежемо да он спрема тај пројект закона о полагању судијског испита, ја мислим да је то једно исто, јер као што сад верујемо да ће г. министар поднети тај предлог до године, ми ипак можемо у случају да га он до године не поднесе, да га ми поднесемо, пошто знамо да и од појединих посланика могу потицати законски предлози.

Нико не пориче важност тога, да је корисно и потребно да се уведе закон о полагању испита, али ако сад ставимо ово у првом члану, а у прелазном наређењу кажемо да министар може постављати за судије она лица, која су свршила правни факултет и без полагања испита, док не ступи у живот закон о полагању испита, онда то значи: једном руком нешто дати, а другом одузети.

Кад хоћемо тако што да стављамо у један закон, онда то није закон. Закон треба да је закон онако какав је написан и да ступи у живот одмах, чим буде потписан, или како Устав наређује, а не да се министру остављају у прелазном наређењу одрешене руке, да може постављати судије и без испита. Једном речи кад ће се стављати прелазно наређење, онда је боље да остане по пројекту.

Мијаило Поповић — Устао сам једино у тој намери да одговорим г. известиоцу на његов говор. Сав његов приговор оснива се на незгоди овој, што каже да се једном руком даје а другом одузима, и вели узима се министру правде у првом члану, а у другом му се даје. Тај случај и тај обичај прелазних наређења није први обичај, који би се увео у овај закон. Корисност ове ствари, којом се један министар законом обвезује, да мора нешто да изврши, очевидна је а пракса прелазних наређења, освештана је ранијим законима. Помињем Скупштини закон о општинама. По том закону за груписање општина надлежна је Скупштина да реши на предлог министра а прелазним наређењима је речено, да до прве Скупштине може министар то сам да ради. Дакле, према пракпци доказује се противно ономе што је известилац хтео да тврди. Главно је тежиште у овом хоће ли, треба ли, и је ли корисно да судија полаже државни испит и да ли је за друштво, у коме тај судија има да суди, корисно да своје знање доказује испитом и да да што више гарантаја за позив, коме има да служи. Кад знамо и то да Устав изречно тражи да се по свима струкама заведу државни испити, онда их треба и завести. Ми правимо сад закон о судијама, и хоћемо да у њ унесемо тај пропис. Настаје незгода, коју помиње известилац што ће министар доћи у незгодан положај и неће моћи да ради. Али ова се незгода може уклонити прелазним наређењима; дакле ништа се не губи. Овим се шта више још добија, јер, кад не бисмо сад ово учинили у закону, где је и место овоме, него кад би чекали закон о полагању држав. испита, ми бисмо морали да се вратимо до године на исти посао, да тражимо овај исти закон, и да исту допуну уносимо до године, а међутим можемо је сад унети. Дакле ствар је и са практичког гледишта добра и мислим да је треба усвојити.

Живан Живановић — Господо, ја као предлагач ове допуне највише сам заинтересован да се она и оствари. Кад сам ово предложио имао сам на уму да имамо што бољих судија, да пођемо корак у напред и да остварпмо оно што је Устав рекао, а то је, — казао сам — врло лако, јер имамо посла са људима који имају факултативну спрему и који се за цело неће стидети да дођу на испит. Кад сам ово предложио, имао сам намеру да се држави српској осигурају добри чиновници. Но свакојако из мога предлога потекла је тешкоћа, што би се њиме везале руке господину министру правде. Ја нисам имао ту намеру. Ми морамо ићи један корак у сусрет г. министру те да му олакшамо положај. Тај излаз нађен је најбоље предлогом Михаила Поповића, да се стави једно прелазно наређење, које ће министру одрешити руке да за годину дана може располагати слободно са свима кандидатима Ја сам овде направио написмено једно прелазно наређење, које ћу после и прочитати. Господо, овде је питање: је ли Скупштина вољна да идемо један корак напред или не? Ако је вољна онда треба усвојити овај дредлог, а ако није онда нека га напусти. Ја, међутим, држим да треба поћи корак напред, и да осигурамо држави добре чиновнике. Прелазно наређење гласило би овако (чита):

„Прелазно наређење чл. 43. — о док се, према чл. 1 овог закона, не донесе нарочити закон о полагању судиских испита, што мора бити најдаље у првом идућем сазиву Народне Скупштине, овлашћује се министар правде, да може упражњена судска места попуњавати по досадањем начину, кандидатима без испита.“ (Чује се: „врло добро“). Држим да је ово добро и да га треба усвојити.

Потпредседник — Има ли кога од г. г. посланпка да потпомогне предлог г. Живановића? (Устају више од 10).

Потпредседник — Има реч г. министар правде.

Министар правде Мика Кр. Ђорђевић — Господо посланици! Сматрам за дужност да и сам кажем неколико речи о питању које се претреса.

Као што је познато приликом првога читања пројекта закона о судијама, а усљед предлога поштованога посланика г. Живана, Скупштина је донела била одлуку да се овај члан први врати у одбор, те да он размисли како би се предлог овај могао да оствари, па да о томе поднесе свој извештај.

Чули сте мало час шта одбор о томе мисли. А чули сте шта вели поштовани посланик г. Поповић, да разлози одбора

www.arhivsrbije.rs

нису оправдани, и да опасност, коју одбор предвиђа, може се да уклони ако се у прелазном наређењу стави да измена чл. првог важи од дана, када ступи у живот закон о полагању испита судија.

Ту мисао, коју је покренуо поштовани посланик г. Поповић, ја сам у одбору износио и дао разлоге за њу, ну г. г. одборници нису је прихватили. Видим да г. известилац о томе ћути. Сматрам да ми је дужност да то сам напоменем и пред Народним Представништвом изјавим: да немам ништа противу предлога г. Поповића (Одобравање).

Потпредсеник — Пошто више нико не тражи реч објављујем да је претрес свршен, и стављам на гласање најпре додатак г. Живановића (види на страни 419 свршетак говора посланика Живана Живановића). — Предлог г. Живана усвојен је на првом читању а он има и један додатак том члану и кад се он прими, онда стоји у вези да је и онај његов предлог на првом читању усвојен. (Чује се: тако је).

Стављам на гласање: Ко је за предлог г. Живана нека изволи седети, а ко је противан нека изволи устати? (Сви седе)

Објављујем да је предлог г. Живана једногласно усвојен. Сад изволте чути како ће гласити члан 1.

Известилац чита:

Чл. 1. Судија може бити онај Србин, који је уз друге законске услове за државну службу редовно свршио правни факултет у Србији или на страни, и *положио судијски испит по одредбама особеног закона о судијским испитима.*

Друга алинеја по пројекту. (ст. 166).

Потпредседник — Стављам на гласање: Ко је за то да се члан 1. као што је прочитан, усвоји, нека изволи седити; а ко је против, нека изволи устати? (Сви седе).

Објављујем да је чл. 1 усвојен.

Известилац чита:

Члан 38. „Новчану казну изриче касациони суд у општој седници, било по предлогу председника дотичног суда, кад кривица прелази круг председникове власти (чл. 36), било по тужби министра правде; али за немарно вршење дужности или за недостојно понашање у служби може и министар правде изрећи казну укора или губитка плате до једног месеца над председницима и судијама првостепених судова".

Решење министрово је извршно.

У овом члану одбор није примио ону измену, да министар може казнити судију и за недостојно понашање ван службе и ја то нисам сад ни прочитао, јер се одбор са министром није могао сложити, да овај члан остане овакав, са разлога који су изнесени на првом читању. Сад остаје на Скупштини да реши како хоће.

Потпредседник — Као што видимо одбор није могао да усвоји измене које су му биле учињене. Пошто нико не тражи реч, то стављам на гласање: Ко је за то да се чл. 38 прими нека изволи седети; а ко је против, нека изволи устати? (Сви седе).

Објављујем да је чл. 38. усвојен.

Са овим је свршено прво читање закона о судијама, а друго читање може бити после 5 дана.

Изволте чути извештај одбора о привредном трговачком музеју.

Известилац Л. Лазаревић чита:

ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА

ЗА ПРОЈЕКТ ЗАКОНА О УРЕЂЕЊУ ПРИВРЕДНО-ТРГОВАЧКОГ МУЗЕЈА.

Проучивши овај пројект закона са оном збиљом, коју треба поклонити овако важној установи, као што је привредно-трговачки музеј, одбор је једногласно усвојио у начелу поднесени пројект.

За тим је одбор и у појединостима усвојио чл. 1, 2 и 3 по пројекту.

У чл. 4 да се дода на крају: „ако му је плата мања од плате директорове."

Као нов став члана 4 да дође: „Директор музеја равна се у рангу и у плати секретару министарства. Поред сталне плате имаће, као додатак, тантијему, коју министар народне привреде буде одредио за трговачке агенте."

Код 2-ог члана одвојио је мишљење Ђ. Брачинац.

У чл. 5 у четвром реду, место речи *сам* да дође *привремени*. А на крају овог члана да се дода: (члан 4 овог закона).

И код овог члана одвојио мишљење Ђ. Брачинац.

У чл. 6 бришу се у другом реду речи: ка и повремену.

Ч. 7. У другом реду, иза речи *поставља*, додати: на годину дана; а, место *у договору са Привредним Саветом*, ставити: по саслушању Привредног Савета.

У чл. 8 додаје се нов став: Благајник је раван, у рангу и у плати, окружним благајницима.

Чл. 9 измењен, гласи: За чланове оцењивачког одбора постављају се спремни трговци, индустријалци, привредници, а по потреби, и стручно-спремни чиновници.

Члан 10 прињен је по пројекту.

Члан 11 измењен, гласиће: Чланови оцењивачког одбора добијаће, на име дневнице, по 10 динара. Државни чиновници, који буду чланови одбора, неће имати никакве дневнице.

Члан 12. Додаје се на крају: Кад су гласови подједнако подељени, већина је на оној страни на којој је председник.

Члан 13, 14 и 15 усвојени су по пројекту.

У члану 16 да се дода на крају: Казна ова изриче се по закону о трговачким коморама.

У члану 17 додаје се на крају: а, по потреби, и више пута у години.

У члану 18, другом реду, изоставља се реч *лица*; у четвртом реду, иза речи *коначно* да се дода: трговачка комора, а док се ова не установи.

Члан 19 и 20 примљени су по пројекту.

На све ове измене пристао је и г. министар народне привреде.

Одбору је част предложити Народној Скупштини, да изволи усвојити предложене измене.

ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА,
Новак Милошевић

ИЗВЕСТИЛАЦ
Л. Лазаревић.

Чланови:

А. Бељић, Ђока Ж. Брачинац, М. Ристић, Пав. М. Ранковић.

Потпредседник — Извештај одборски штампан је и ви сте га примили. На дневни ред може се ставити тек после 24 часа. На Скупштини је да реши хоће ли се овај предлог ставити сутра на дневни ред. (Усваја се).

Пошто је данашњи дневни ред исцрпљен, то данашњу седницу закључујем а другу заказујем сутра у 9 часова пре подне.

На дневном је реду, друго читање закона о министарској одговорности, за тим извештај одбора за оцену посланичких предлога, извештај одбора за закон о трговачком музеју. Молим господу из свију одбора да се у три часа после подне састану и раде.

Састанак је трајао до 11 и по часова пре подне.

WWW.UNILIB.RS

40 САСТАНАК

19 јануара 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Витом. Младеновић

Почетак у 10 часова пре подне.

Присутан председник министарског савета.

Потпредседник — Отварам 40 састанак. Изволите чути протокол 39 састанка.

Секретар В. Младеновић прочита наведени протокол.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани протокол? (Прима).

Изволите чути молбе и жалбе које су Скупштини упућене.

Секретар В. Младеновић чита:

Ружица Рерих, удова из Зајечара, моли за државну помоћ;

Димитрије Нешић из Ниша, Сима Матијевић из Шапца, Н. Кузмановић из Обреновца, Обрен Вукићевић писар суда из Ужица — моле, да им се урачунају извесне године службе у указне;

Милан Стојановић бив. практикант из Ужица, моли за државну помоћ;

Сељани села Рујишта и Црног Кала, у ср. ражањском окр. крушевачком, моле да се одвоје од варошке и образују засебну општину;

Суд и одбор општине барошевачке, у ср. колубарском окр. подунавском, моли за наплату реквизиције;

Милосава Петра Илића, из Сврачковаца у окр. рудничком, моли за државну помоћ;

Грађани (њих 22) из Гамзиграда и Лубнице, у ср. зајечарском окр. црноречком, моле да се ослободе плаћања, на које су осуђени 1883 године;

Ђура Бранковић из Грабовца, у ср. посавском окр. ваљевском, моли за исплату реквизиције;

Мијаило Милинковић и још шесторица, бив. пандура из округа рудничког, моле да им се поврати плата, одузета за време рата;

Петар Милетић из Смедерева, моли да му се дозволи, да искључиво он може продавати барут у окр. подунавском;

Грађани вар. Пожаревца, моле да магацин соли са продајом исте остане и даље у Пожаревцу;

Убавка, жена Миладина Тодосијевића из Брачина у окр. крушевачком, моли да јој се поново премери и класификује земља;

Сељани села Кулича, у ср. смедеревском окр. подунавском, моле да се одвоје од шалиначке и образују засебну општину;

Јеврем Ристић, Јован Богдановић и Јован Миловановић из Смољинца, моле Народну Скупштину да им се отворе њихови дућани, који су против-законо 1883 год. позатварани;

Мијаило Обрадовић из Кнића, у срезу гружанском окр. крагујевачком, моли за инвалидску помоћ.

Потпредседник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за молбе и жалбе.

Изволте чути неколико предлога посланичких.

Секретар В. Младеновић чита:

ПРЕДЛОГ

Народној Скупштини

Како је самим Уставом већ обележена разлика између обичних и политичких преступника, то је нужно, да се што пре изврши ревизија кривичнога законика и да се учине извесне допуне код појединих прописа.

Овим би се одговорило и духу Устава и његовом прелазном наређењу, које гласи: да сви закони буду прегледани и доведени у сагласност са Уставом, чл. 203 тач. VII. Но како је ово владина дужност, ја се овим за сад ограничавам тражећи измену доле означених прописа.

У 1868 години 17 Јуна учињене су допуне код § 37 под а. и код § 37 под б. крив. зак. у томе: што је озаконьено да се и политички преступници осуђују судском пресудом на полицијски надзор. Ишло је се тако далеко, да не само што су *политички* преступници изједначени са *обичним* злочинцима, него је за *политичне* преступнике одређен надзор до 10 година, а за *обичне* остало и даље до 5 год.

Полицијски надзор то је једна понижавајућа казна. Ако би се за сад налазило, да се иста не може са свим да укине, онда је прека потреба да ове казне буду ослобођени политички преступници, који никада и ни у каквоме случају, ма каква била њихова кривица, не могу доћи у категорију обичних злочинаца.

Са тих разлога слободан сам да предложим Народној Скупштини, да она изволи решити: да се означени додатци у години 1868 код поменутих §§-фа укину.

I

Код § 37 а кривичног закона у првој тачци да се изоставе речи:

„Осим дела изложених у §§ 87, 88, 89 и 90 крив. зак., када се полицијски надзор и на десет година продужит може; и

II

Код § 37 б кривичног закона у првој тач., да се изоставе речи:

„Као и дела казаних у §§ 87, 88 89, и 90 каз. зак., тако, да се због ових дела оптужени има и онда на полицијски надзор осудити, кад би исти због самог дела оптужења из недостатка доказа ослобођен био.

16 Јануара 1890 год.
у Београду.

ПРЕДЛАГАЧ

Пет. Максимовић
НАРОДНИ ПОСЛАНИК

Народној Скупштини.

Најважнија погодба за напредак сваког народа ма у коме погледу, у највећој мери, стоји до установа његових. И све, док један народ не задобије установе, подешене према животу и потребама својим, не може се рећи за њега да иде у сусрет напретку.

Остављајући на страну остале државне установе, ја овде само обраћам пажњу Народне Скупштине на вишу основну школу, која је законом од 1882 год. уведена у живот.

Виша основна школа намењена је народу, т. ј. оној маси која се даље не школује и која у њој мисли: да задобије знања, која су потребна за грађански живот. Међутим, сам наставни материјал, који је одређен за те школе, ни у колико не одговара животу и потребама нашега народа, који је у највећој мери (90%) пољопривредник. Најочитији доказ томе: веома мален број таквих школа у нашој отаџбини, па и те се налазе већином по варошима.

Слажући се са поставком: да знање, изнесено из ниже основне школе, не даје довољну спрему за грађански живот, а да оваквим школама треба потпомоћи свеколико наше становништво и дати свакоме најнужнију спрему за своје занимање — мислим: да на место виших основних школа, које су свакојако туђе установе, незгодно пресађене на наше земљиште, *ваља нам отворити мале среске пољопривредне школе* подешене према земљишту и месним приликама. Тако н. пр.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

у крајевима, у којима се већином земља обрађује, подизале би се *ратарнице*; у пределима планинским: *сточарско-шумарске*; у онима, који већином гаје винову лозу: *винодељске школе*.

Овакве школе, дају се врло лако и згодно комбиновати са изучавањем лаких заната, који би се тим путем најлакше раширили по народу и утирали пут народној индустрији. Тако на пр. у винодељској школи могао би се изучавати качарски занат, у сточарско-шумарској: дрводељски (израда вила, лопата и т. д.), у ратарској: котарничарство, плетење сламе и т. д.

Овако мале среске пољопривредне школе, биле би обавезне за све сеоске ђаке, који сврше нижу основну школу а не намеравају учити гимназијске науке или не оду на занат; постојале би по срезовима а подизале би се и издржавале срески трошком, само би држава плаћала наставничко особље ради које га — морала би се што пре подићи Виша пољопривредна школа.

Верујући, да би само кроз оваке школе, наша Отаџбина писмене и веште раднике за све гране пољске привреде добила, и да би се на тај начин, наше народно газдинство у скоро преродило, — част ми је Народној Скупштини поставити овакав

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о малим среским пољопривредним школама.

Члан 1. Да би се пољопривредном делу нашега народа дала најпреча спрема за живот и рад, отварају се у Србији мале среске пољопривредне школе са практичним уређењем и стоје под надзором министра народне привреде.

Члан 2. Према своме уређењу, ове се школе деле на: ратарске, сточарско-шумарске и винодељске школе.

Члан 3. У мале среске пољопривредне школе улазе сви они ђаци, који сврше основну школу а не продуже учење у каквој средњој школи или не оду на занате.

Члан 4. Течај учења у овим школама траје две године.

Година се дели на зимњи и летњи течај. Зимњег течаја учиће се теорија а летњег вршиће се практички радови у пољу.

Члан 5. Мале среске пољопривредне школе, заводи су интернатски. Издржавање ђака, подизање и снабдевање школе потребним намештајем, стоком, земљиштем, и осталим прибором пада на терет дотичном срезу.

Члан 6. Планове, који су потребни за подизање и грађење оваких школа, израдиће министар народне привреде, а такође прописаће количину и каквоћу земљишта, потребног за опитно поље сваке од ових школа.

Члан 7. Наставнички план и програм, као и правило за интернатски живот у овим школама, прописаће министар народне привреде, удесивши га по народном животу и обичајима.

Члан 8. Најдаље у року од 15 година, у сваком срезу мора се створити по једна мала пољопривредна школа.

Среска Скупштина, у року од 4 месеца, од дана кад овај закон ступи у живот, решиће: какву од ових стручних школа жели имати у свом срезу а одмах ће отпочети прикупљање средстава за подизање и отварање.

Члан 9. Ако који срез у току од 2 године, не буде приступио набавци средстава потребних за подизање школа, министар народне привреде овлашћује се: да потребну суму за тај циљ, пореже на све становнике тога среза, која ће се покупити да се школе у законом року могу подићи и отворити.

Члан 10. За стручне наставнике по малим среским пољопривредним школама постављаће се свршени ђаци више пољопривредне школе. Они ће уживати иста права а имаће исте и дужности, које имају учитељи основних школа.

Члан 11. Непосредни надзор и бригу око издржавања ових школа, водиће школски одбор изабран среском Скупштином. Тај одбор саставиће се из пет писмених лица, од којих двојица морају бити из места у коме је школа. Поред њих, управитељ школе улази у одбор као одборник, који је и повереник у одбору.

Школски одбор ради ове послове:

а.) У почетку сваке школске године бира себи председника и благајника, који морају бити из места у коме је школа;

б.) У течају месеца Октобра склапа предрачун потребан за издржавање школе и подноси га окружном одбору на одобрење, који ће по томе извршити разрез на становнике дотичнога среза. Прикупљену суму, предаће среска власт благајнику школе.

в.) Набавља храну и одело за ђаке. Одело мора бити од домаћег ткива и одбор му одређује рок трајања.

г.) Набавља сав потребни намештај, књижницу, стоку и алате.

д.) Погађа и отпушта послужитеље и другу радну снагу за рад у пољу.

ђ.) Склапа годишњи рачун и у месецу Јануару подноси га окружном одбору на преглед, од којега добија разрешницу на исправан рачун.

Члан 13. Крајем сваке школске године а по потреби и у течају године, министар народне привреде, изаћиће стручна лица за преглед ових школа и оцену успеха.

Члан 14. Кад овај закон ступи у живот, укидају се продужне и оба разреда више основне школе, у свима сеоским основним школама.

Члан 15. Закон овај ступа у живот кад га Краљ потпише.

18 Јануара 1891 год.
Београд

Предлагач,
Никола С. Протић
народни посланик.

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

у

ЗАКОНУ О ПОСЛОВНОМ РЕДУ У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

I.

Код чл. 62 у првој тачци другог реда после речи „министри“ додати:

„који су дужни своје законске предлоге, сем буџета, објавити у службеним новинама на три месеца пре састанка Скупштине“.

Код чл. 75-ог у тачци 5-ој а у првом реду после речи „извештаја“ додати:

„и једног од предлагача дотичног закона, ако затражи реч.

У вези тачке 4-те § 42 код § 116-ог додати:

„А ако је посланик проневерио закључке тајне скупштинске седнице Скупштина ће одлучити, да се дотични посланик искључи на свагда из Скупштине и предаће га суду на осуду за дело из § 86 крив. закона“.

II.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише.

предлагач
Дим. М. Илићановић
народни посланик.

ПОБУДЕ:

Брзина са којом се спремају код нас законски предлози, брзина са којом се исти претресају у Савету, скупштинским одборима и самој Скупштини, *без ранијег знања о њима*, биће, по свој прилици узрок, због чега наши закони немају нужне прецизности и сталности, већ потребују нарочите упуте владине о извршењу њиховом и честе и врло брзе измене и допуне законске. Ове несталности и непрецизности нестаће или ће се знатно умањити, ако министри буду дужни своје законске пројекте објављивати у званичним новинама на извесно време пре састанка Скупштине и тиме дати могућност да о

њима народни посланици спреме, на основу свог проучавања, а користећи се и јавном критиком стручних људи, мишљење о ваљаности пројекта, да уоче празнине и недостатке, па да их при претресу исправе, допуне и измене; или ако је пројект штетан по народ да га одбаце и поднесу други, који ће под своје одредбе подвести све прилике друштвеног односа, које су и изазвале законодавца да их нормира.

Сем тога зна се, да су раније министри брижљиво чували у тајности од јавног мнења, штетне и драконске пројекте законске. Имајући министри силу уза се лако су се борили са јавним мнењем, кад је пројект необавештена Скупштина направила законом. Овом изменом у будуће тога бити неће; јер веровати је да министри с таквим пројектима неће сметн излазити пред јавно мнење, које може имати јаког утицаја на народне посланике, па да такве пројекте не приме и неозаконе.

Наука, предњи разлози и што народ у Скупштини не заступају све саме енциклопедисте, спремне да претресају разноврсне законске пројекте, надам се, да правдају допуну чл. 62-ог.

Овом допуном изузео сам буџет, што је једногодишњи закон и што га по чл. 174 Устава прати завршни прошлогодишњи рачун, који може бити готов тек 1-ог нов. кад се и Скупштина састаје.

Измену чл. 75-ог чиним за то, што држим да народном посланику, који је предложио извесан закон, треба дати могућност да после саопштења одбора за преглед предлога народних посланика, ако оће, изнесе мотиве, који су га руководили, да поднесе дотичан законски предлог.

Важност допуне чл. 116 тако је очигледна, да непотребује коментара, јер је очита празнина у том §-у према т. 4 чл. 42 и од каквих последица може бити нечување закључака тајне седнице од стране народних посланика по државне интересе.

Потпредседник — Сви ови предлози упућују се надлежном одбору,

Молим вас, појављује се жеља да се предлог г. П. Максимовића, упути одбору као хитан Стављам на гласање: Ко је за то, да се предлог огласи као хитан, нека изволи седети, а ко је против нека устане? (Сви седе).

Објављујем да је предлог г. П. Максимовића оглашен као хитан.

Коста Динић — Молим вас, господо, Скупштина је огласила мој један предлог као хитан, те према томе требало је, да буде упућен Држ. Савету а то није учињено. Он је био у одбору за преглед посланичких предлога, и не знам, шта је с њиме, кад га је Скупштина огласила као хитан, а није упућен Држ. Савету.

Потпредседник — И ако је предлог г. Косте Динића оглашен као хитан, он није могао бити израђен с тога, што су биле настале скупштинске ферије, и бесумње он ће се сад упутити као хитан.

Сад прелазимо на дневни ред. На дневном реду је друго читање закона о министарској одговорности. Молим г. известиоца, да заузме своје место.

Известилац Дим. Илићановић чита чл. 1. (в. ст. 267).

Потпредседник — Стављам на гласање, ко је за то, да се члан 1 прими, нека изволи седети, а ко је против нека устане? (Сви седе).

Објављујем да је усвојено.

Известилац чита тачку прву члана 2.

Потпредседник — Ко је за то, да се прими тачка прва члана 2 нека изволи седети, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем, да је усвојено.

Известилац чита тачку другу члана 2.

Потпредседник — Ко је за то, да се тачка друга члана 2 прими, нека изволи седети, ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитану тачку,

Известилац чита тачку трећу члана 2.

Потпредседник — Ко је за то, да се тачка трећа члана 2 прими нека изволи седети, ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила и 3-ћу тачку.

Известилац чита тачку четврту члана 2.

Потпредседник — Ко је за то, да се тачка четврта члана 2 прими, нека изволи седети, ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем, да је Скупштина усвојила прочитану тачку.

Известилац чита тачку пету члана 2.

Потпредседник — Ко је за то, да се тачка пета члана 2 прими, нека изволи седети, ко је противан нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитану тачку.

Известилац чита тачку шесту члана 2.

Потпредседник — Ко је за то, да се тачка шеста члана 2 прими нека изволи седети, ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем, да је Скупштина усвојила прочитану тачку.

Известилац чита тачку седму члана 2.

Председник Минист. Сава Грујић — Господо, у овој тачци при првом читању учињена је једна измена, која би била опасна не само по интересе службе него у неколико и по саму парламентарност.

Закон о министарској одговорности има у главноме ту циљ, да спречи злоупотребе, које би могао министар својом влашћу да учини, и да га за такво дело казни, али му никако није смер да отежава радњу министарску као органа извршне власти. По томе закон о министарској одговорности по преимућству има да постигне извесну циљ политичке природе. Кад би остала овакво измењена ова тачка, онда би министар врло често дошао у ту неприлику да, подносећи извештај Скупштини и Владаоцу, дуго се размисли да ли да га поднесе без опасности да му се од стране политичких противника не изнесе да је извештај неистинит.

Нема сумње, да министар у ту опасност неће доћи или бар неће одговарати докле ужива поверење Народног Представништва, али у случају да би он сишао са столице министарске, он би могао доћи у опасност да га политички противници оптуже за сваку његову радњу, коју они могу да крсте као неистиниту.

Да би вам ово било јасније ја ћу да се послужим са неколико примера.

Министар, рецимо, подноси Скупштини извештај о догађајима, који се нису десили овде — на приликом о приштинском догађају Свој извештај он не може у том случају базирати на чему другом, до на извештај свога конзула коме мора веровати. Такав извештај он поднесе Скупштини и Скупштина имајући поверење у њему прима то к знању. Доцније ствар се ближе испита и докаже се да извештај није у свему истинит. Сад ако би остала ствар овако да министар одговара само за *неистинит* извештај, без призрења на то да ли је он намерно или ненамерно тако поднесен, онда би он могао доћи на оптуженичку клупу, па можда би био и осуђен.

Други пример. Као министар војни, ја прибавим извештај о стању војних магацина. При томе ја се, разуме се, старам да извештај буде што тачнији. На сличан начин рађено је и са извешћем о стању инвалидског фонда и броју инвалида који сам имао част понети Народном Представништву раније.

По подацима, који су се имали кад је извештан писан, он је био тачан, али се доцније показале неке неисправности у томе и сад ако се ви буквално држите тога да ли је извештај истинит или неистинит, без обзира на последице од тога и без призрења на намеру, која је се њиме имала, онда и зато можете министра да оптужите.

Друга је ствар ако би ја поднео извештај па казао, да се спрема војске налази у таквом стању, које је чини способном за рат, па да се услед тога упустимо у некакав вратоломан рат као што је бивало примера и код нас и у неким другим земљама.

Ту се наравно министар не може да изговара, али да ја одговарм за исправност магацина и каса, којима рукују одговорни органи, то би било неупутно и не би нашли ни једнога министра, који не би могао да се потрне на одговор, ма да није било ни зле намере ни рђавих последица од тога.

Могао бих да наведем и овај случај.

Ми сваке године подносимо буџет. Министар финансије стара се, да склопи општи државн. буџет по буџету осталих министарстава, стара се да га најсавеснije изради, али ни један министар не може гарантовати, да су све цифре тачне, да се све цифре покланају; ни један министар не може гарантовати да ће се сви приходи, који су предвиђени, тачно добити, јер се то тек може видети на концу године. И кад није било зле намере, да се Скупштина обмане, онда разуме се, не може бити ни одговорности. Друга је ствар, кад неки министар, као што је било случајева, састави неистинит и државни буџет — и да би н. пр. показао да нема дефицита, он онда догна, да се расходи са приходима поклапају тиме, што расходе стави за 10 месеци, а он наставља годину од 12 мес., и издаци морају се чинити, и онда изађе дефицит много већи, но што је предвиђен. Често дефицит није предвиђен, већ се ставља неки у образени сувишак, и ту се може увек оценити нечиста намера.

Буџет се саставља по стручним законима, и закону о буџету. Зна се, да у буџет не може да уђе оно, што специјалним законом није предвиђено; шта један министар финансије може да предвиди, а шта не, лако је оценити, а нарочито је то сад још лакше, кад се уз буџет додају завршни рачуни прошлих година, и т. д.

Према томе, господо, ја бих вас молио, да останемо при првој редакцији овога члана, а која гласи: „за злонамерно подношење неистинитих извештаја Краљу или Народној Скупштини, кад услед њих буду донесене законодавне одлуке штетне по државу", са оним додатком о трајању права оптужбе.

Ако би од пројекта одступили, онда би у цељи, да казнимо несавесне министре, отежавали положај и рад савесних, а сви, ослањајући се се на поверење већине, и могу да раде само са њеним пристанком и одобрењем.

Потпредседник — Да се може водити претрес о предлогу г. министра председника, треба да има довољан број посланика, да потпомажу његов предлог. (Устаје довољан број посланика).

Алимпије Васиљевић — На првом читању нисам узео реч, кад је био говор о 7-ој тачци овога члана, која је примљена по редакцији поштованог посланика проте Милана Ђурића, а одбачена је редакција, коју је поднела влада. С тога морам сад узети реч, и надам се, да није доцкан, да замолим Скупштину, да прими ону редакцију, коју је влада поднела. Ја мислим, да је прими не само за то, што је та редакција правилна, што означава извесне кривице као што то и у другим законима све врсте, као што је на пр. у француском зак. а нико држим неће тврдити да је Француска назадњија од нас. Но то ме неби побудило да узмем реч но побудило ме је то, што оваква редакција каква је на првом читању усвојена, не може се и не сме се примити. Шта је то истина у науци веома је то тешко одредити, и највећи представници науке кад што погреше. Ми знамо и из историје света да читавог столећа сматра се нешто за истину а после се покаже као заблуда. А у политичком животу још је теже одредити шта је истина. Кад би истина била нешто јасно и очигледно кад би имала одређене црте, те да сваки може лако казати: ово је истина, онда би се могла овака редакција примити, и ако не обележава никакву кривицу, јер се нигде у свету не казни то, што неко по незнању, говори неистину; али као што рекох у политичком животу не може се лако обележити шта је истина, ми видимо и овде, да оно што већина тврди мањина каже да није истина, и обратно што мањина тврди већина каже да није истина. Кад би се усвојила ова редакција онда чим би ви вотирали овај закон, ви би сместа дали ову владу под суд, јер као што је лепо објаснио г. министар претседник, буџет не може се казати да је потпуно истинит. О буџету само може се рећи да је једна претпоставка, да је приближан истини а ни једне рубрике нема о којој би се могло рећи да је позитивна истина.

Према овоме, што рекох ја вас молим да не вотирате закон један који, ће бити мртво слово на артији. Кад би страни људи, који се интересују овим законом прочитали га они би помислили да у тој Скупштини, у којој је вотиран није било ни једнога човека од науке и од искуства. Ја вас молим да примите редакцију владину.

Илвестилац — Ови разлози које је изнео г. председник министарства и г. Алимпије руководили су и одбор који је донео оваку редакцију. Ја врло радо примам предлог госп. министра.

Драгиша Станојевић — Господо, овако како је пре тачка 7 у чл. 2 измењена при првом читању учинило се то да је од ове тачке 7-ме постало нешто друго, од онога што се хтело да каже. У предлогу стоји овако: за злонамерно подчашање неистину тих извештаја Краљу или Народној Скупштини, кад услед њих буду донесене законодавне одлуке, штетне по државу. То што је ту речено, није оно исто што је речено у 7-ој тачци измењеној по предлогу г. проте Ђурића на првом читању. Измена је сад овака: за подношење неистинитих извештаја Краљу и Скупштини. И то је све. Измена је у толикој мери да је сад са свим друга ствар. Овде хоће у тачки 7-ој по првобитном предлогу да се казни злонамерни поднесени неистинит извештај и штетне последице које отуда произађу. То би се могло усвојити да остане тако. Али са њном изменом ствар стоји са свим друкчије: не казни се злонамерно поднесен неистинит извештај и штетне последице него само се казни *за неистинит извештај*. То је друга ствар. Може бити питање дали треба и то казнити. По моме мишљењу и то треба казнити. Ствар је проста, кад се ова тачка 7 узме онако као што је на првом читању усвојена, јер она носи у себи тачку 7-му као што је у предлогу. И с тога кад би се усвојило оно, што је усвојено при првом читању, она би првобитна тачка 7 отпала као излишна, јер се садржи у новостилизованој тачки 7-ој.

Тамо у министарству његови подчињени, секретари, писари, началници изнесу му нешто на потпис, а он вели „они знају јер су ту од пре 10 и 20 година, а ја сам тек сам дошао" и потписује оно што му они донесу а неће сад да зађе и да се лично увери о послу, за који одговара. Мм то оћемо овом тачком да сузбијемо и да га нагнамо, да он сам отвара очи и да не може лако да сваљује кривицу на млађе. Овде није реч о томе, да се казни рђав министар, који злонамерно оће да оштети државу, већ прецизирањем ове тачке седме иде се на то, да се казни неатан—лабав министар, те да гледа шта ради. Оће се овим да учини да једном престане да буде онакав какав је до сад био, неатан и немаран. Са оваквим предлогом тачке седме, као што је предложена била при првом читању, иде се на то, да се, у колико је могуће то отклони јер ми нисмо до сад патили само од министара, који хоће да оштете земљу, него и од оних, који су немарни.

Код нас је у обичају да потчињени раде а министар само потпише, и кад доцније дође до одговорности, он каже да није знао за то и вели да није имао рђаве намере, али ту има свакако његове неатности. Овде се хоће просто да заведе ред у централној управи, хоће се да заведе трезвеност, присебност.

Овде се не иде на то, да се казни злонамер, то је друго дело, него да се заведе казна за министра који не буде марљив уредан; оће се да укорени и заведе да српски министар одговара за немар, неуредност, аљкавост, нетачност.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Одговорни уредник **Ранко Петровић**

Штампа крал. српске државне штампарије